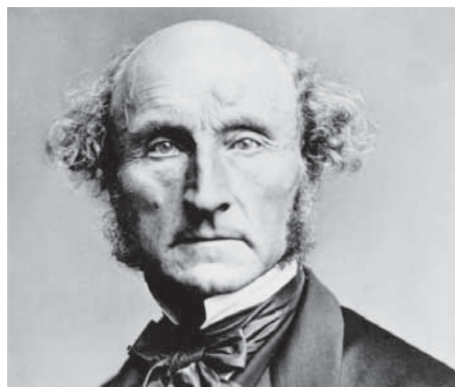

ILLFA 9

KONFUC FA 2015

John Stuart Mill (1806–1873)

Štvrtá v poradí konferencia ku Dňu učiteľov sa uskutočnila na Fakulte architektúry 27. marca 2014 na tému Učiteľské vízie (metodické a hodnotové). Či a ako sa vydarila, o tom sme dali pár otázok jej iniciátorovi prof. Robertovi Špačkovi.

ID: Začnem zo širšie. V minulosti bola profesia učiteľa (pedagóga) vážená a disponovala vysokým spoločenským statusom. Farár, lekár, učiteľ a starosta boli stelesnením inteligencie na vidieku, v každom menšom i väčšom meste. V súčasnej slovenskej spoločnosti to tak nie je. Učiteľia nie sú ocenení ani morálne, nieto finančne. Je až absurdné koľko aktivít sa vynakladá, aby sa im mizerne zvýšili mizerné platy v porovnaní s Európou. Môže byť dôvodom, že vzdelanie sa stalo všedným štandardom, ku ktorému sa dostane prakticky väčšina obyvateľstva, alebo že môže bezbreho podnikat každý aj ľudia bez vzdelania, že sa dá zbohatnúť a získať funkciu aj tuďom bez morálky, ktorí devalvujú prostredie a riešia naše zákony... alebo čím to podľa Teba je?

RŠ: Nebudeme predstierať, že odpovede som si nepripísal... Do istej miery to môže byť spôsobené aj deväťročným pôsobením spomienok typu mlieko za dve koruny, vzdelanie zadarmo. Poskytujeme niečo zadarmo, pretože by sme mali byť bráni systémom vážne? O postavení vzdelávania je úvah naozaj dostatok, ja som si pripomenul u nás možno trochu menej známu osobnosť: Johna Stuarta Millu a jeho „On the Proper Function of a University“.

„The proper function of an University in national education is tolerably well understood. At least there is a tolerably general agreement about what an University is not. It is not a place of Professional education. Universities are not intended to teach the knowledge required to fit men for some special mode of gaining their livelihood. Their object is not to make skilful lawyers, or physicians, or engineers, but capable and cultivated human beings...“ [1] (zdôraznil RŠ)
Tento názor je naozaj dosť starý, ale tvoja otázka je ním vcelku zodpovedaná. Ako mohol vtedy a tam vedieť, v čom bude spočívať náš dnešný problém? Slovo UNIVERZITA stratilo obsah, je to slovo, ako mnoho iných. Vzdelanie, nielen technické, nasleduje budovanie hodnôt, ale len poznatkov. Prípadne kladie dôraz na rozvoj inteligencie. Pripravujeme absolventov na úspech v kariére, nie na život. Pojem dobra neznamená morálku a etiku ako náuku o nej, ale takmer výlučne dobré fungovanie vecí. Hodnoty sme nahradili užitočnosťou. Nemáme pozitívne hodnotové etalóny.

ID: Dá sa učiť bez vízií? Môže si dovoliť vysokoškolský pedagóg nemať vízie a napriek tomu učiť?

RŠ: Podľa mňa nemôže, ale na druhej strane asi môže, keďže to toľkí tak robia.

ID: Čím Ťa zaujala tohoročná konferencia? V čom konkrétne okrem témy sa podľa Teba líšila od tých predchádzajúcich? Čím prekvapila tohoročná diskusia... alebo je aj FA cintorinom?

RŠ: No... téma bola oveľa „priestrannejšia“, ako predtým a mnohí kolegovia sa jednoducho venovali, čomu chceli, čo tam po téme. V diskusií veľmi dobre vystúpil Paľo Paňák, v podstate konferenciu neoficiálne zhrnul... so stávaním cintorína to ešte nie je najhoršie, horšie je, keď začínu vyliezať zoombies... A málo sme doteraz chválili catering, zase bol skvelý.

ID: Aká bude téma nasledujúcej konferencie?

RŠ: Reflexie 70/40.

ID: Na tohoročnej KONFUC 2015 vystúpila skupina mladých pedagógov a doktorandov, združených pod názvom FAKT!, ktorí vyjadrili svoju nespokojnosť s (ne)fungovaním rôznych vecí na fakulte. Na jednej strane je pochopiteľné, že mladí chcú veci pohnúť, robiť inak, lepšie, zaujímavejšie. Na druhej strane, ak sme cintorín, asi to nepôjde tak jednoducho... Niektorí kolegovia boli prekvapení, niektorí vnímali ich vystúpenie akože títo mladí chcú anarchisticke prevziať funkcie a sami viesť fakultu, (aj keď o mnohých veciach nemajú informácie čo je potrebné pre samotnú existenciu FA) alebo že majú v pláne vytvoriť akési „tieňové vedenie“. Rozdiskutovali sa na konci konferencie podrobnejšie tie veci alebo javy, na ktoré mladí poukázali? Skonfrontovali sa názory? Nakoľko boli medzi nimi viacerí Tvoji študenti a kolegovia z ústavu, zrejme si o ich aktivitách vedel aj skôr. V čom s nimi súhlasíš a čo Ti na ich názoroch, resp. vystúpení prekážalo?

RŠ: Samozrejme, že som o ich iniciatíve vedel. Očakával som, že sformulujú VÍZIE. Osobne nikdy nemám ďaleko k tomu, aby som sa stal naprieč zabehnutým postupom. Keď reálne zhodnotíme našu situáciu, tak: vláda úprimne pohrdá vysokými školami, proces akreditácie priviedol vysoké školy do stavu komplexného krížu, konferencia rektorov a rada vysokých škôl reaguje bezzubo, grantový systém je v bdelej kóme, vôbec ako keby nás chystali na pránickú výživu [2]..., no vedenie univerzity a fakulty napriek tomu musí zabezpečovať každodenný chod. Na efektívne protesty nemajú priestor. FAKT! ma trochu sklamal, lebo si „neurobili domácu úlohu“, pustili sa namiesto vízií do kritiky bez poznania príčin a súvislostí. Na druhej strane beriem ich argument, že príspevok na konferencii má byť začiatok permanentnej diskusie. Zatiaľ čo vedenie musí reálne postupovať v zmysle zásad „strany mierneho pokroku v medziach zákona“, oni môžu diskutovať slobodne, len by sa nemali dopúšťať chýb z neznalosti FAKTov! Jeden z príspevkov sa venoval vízií ateliéru ako centra výučby architektúry, tu sme sa priblížili cieľu konferencie. Ide o cyklicky sa vracajúci problém metodológie výučby. Diskutovali sme ho napr. na stretnutí dekanov EAAE v Chanii v roku 1998. Malé školy s touto metódou nemajú problém, alebo sa uplatňujú ako experimentálna forma výučby.

1. <http://keithburgess-jackson.typepad.com/blog/2013/04/john-stuart-mill-1806-1873-on-the-proper-function-of-a-university.html> 02.05.2015
2. Pránická výživa alebo breatharianstvo, spôsob života bez jedla, viac napr. <http://fiven.blog.pravda.sk/2014/08/21/zivot-bez-jedla-pranicka-vyziva-breatharianstvo/>

DOSTALI SME BRILANTT 2015!

Projekt „Modelujeme diela nestorov slovenskej architektúry“, autorky doc. Ing. arch. Jany Pohaníčovej, PhD. (projektová príprava: Mgr. Soňa Wagnerová), získal 2. miesto v celoštátnej súťaži **BriliantT 2015**. Ocenenie za zavedenie inovácií v poskytovaní vzdelávania, v kategórii vysokých škôl, udelili našej fakulte Medzinárodný inštitút pre interdisciplinárny výskum a Fakulta masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Slávnostné udeľovanie cien sa uskutočnilo v rámci medzinárodnej konferencie Megatrends and Media 2015, ktorá sa konala 14. apríla 2015 na Smolenickom zámku. Tematické vzdelávanie Modelujeme diela nestorov slovenskej architektúry (fyzický model, 3D model, animácia) bolo realizované v rámci výučby dejín architektúry, na pôde Ústavu dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok Fakulty architektúry STU v Bratislave (ďalej len „FA STU“). Smerovalo k získaniu a rozvíjaniu tvorivých schopností študentov s cieľom naučiť ich vnímať zákonitosti historickej architektúry, uvedomovať si základné dispozičné a hmotovo-priestorové súvislosti, kompozičné a tektonické princípy, pochopiť konštrukčnú podstatu stavby, ako aj si osvojiť koncept architektonickej tvorby od celku až po detail.

Študenti sa takouto formou oboznámili i s tvorivými postupmi a osobitosťami architektonického rukopisu jednej z vybraných významných osobností. Vytvorila sa tak základná modelová databáza najvýznamnejších diel nestorov slovenskej architektúry, ktorá ako produkt vzdelávacieho procesu vychádzala z vedecko-výskumných poznatkov (granty Vega a Pro Slovakia garantky projektu) a našla pokračovanie i v rozmere náučno-popularizačnom, kedy sa modely stavieb stali súčasťou významných výstav doma a v zahraničí: Bratislava, Praha (ČR), Kulpin a Nový Sad (Srbsko) i Budapešť (Maďarsko).

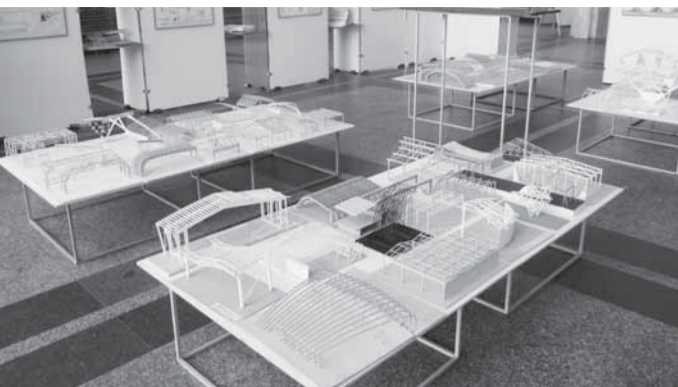

Garantka projektu Jana Pohaníčová aj touto cestou ďakuje všetkým študentkám a študentom, ktorí sa podieľali na tvorbe fyzických a digitálnych modelov nestorov slovenskej architektúry, a tým prispeli nielen k úspechu celého projektu, ale i k propagácii nášho architektonického dedičstva.

Súčasnou ocenenia **BriliantT 2015** je i finančný grant vo výške 500 EUR, ktorý Jana Pohaníčová venuje študentom na materiálno-technické vybavenie modelárne FA STU v Bratislave.

–Text: Mgr. Soňa Wagnerová,
Foto: Jakub Kavalík; archív Jany Pohaníčovej–

VÝSTAVA UKAIS

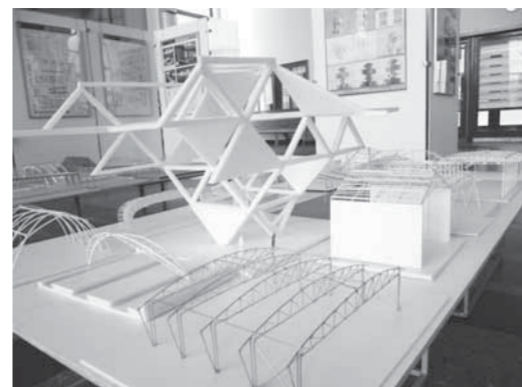
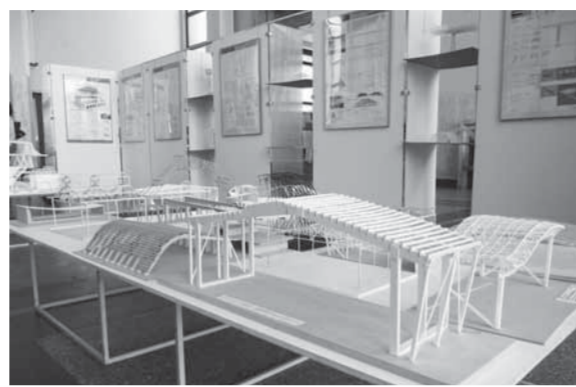
Tradičné výstavy v Galérii architektúry na FA sú vždy výzvou pre vystavovateľa. Výstavy vidí množstvo očí – študentov, pedagógov, kolegov i náhodných návštevníkov. Vstupný priestor našej budovy je na prezentácie a pozastavenie sa pri zaujímavých exponátoch doslova stvorený. V galérii bolo inštalovaných množstvo zaujímavých výstavných projektov, ktoré svojou pôsobnosťou prekročili rámec fakulty. Tento fakt zaväzuje každého, kto má ambíciu vystavovať. Už v minulosti bolo zvykom inštalovať cyklicky výstavy jednotlivých pracovníkov, ktoré takto ukázali najmä výsledky svojej pedagogickej a tvorivej činnosti.

Tento úmysel mal v minulých dňoch aj Ústav konštrukcií v architektúre a inžinierskych stavieb. Naplánovaná výstava uzrela svetlo sveta v dňoch 24. apríli – 7. mája 2015. Koncept výstavy bol založený na predstavení prierezu z výstupov vyučovaných predmetov a lajtmotívom bola viziá (idea) spojenia kreativity a limitov, ktoré konštrukcia stavia do cesty tvorcom. Tu je na mieste použiť citát od architekta Víta Obrtela: „Netvorili sme ‚konštruktivizmus‘ pre nesmrteľnosť v trvaní, ale pre prekračovanie hraníc. Čo sa dnes zdá byť posledným písmenom konečnej abecedy, bude zajtra len prvým znakom abecedy jemnejšej a presnejšej, lebo každým dňom sa vkus a túžby ľudí stávajú krehkejšími a schopnosť ich výberu dokonalejšia. Matematika vypočítava tvary staticky bezpečné a vždy viac a viac odhmotnené, z materiálov, o ktorých sme včera nemali ešte ani potuchy.“

Na výstave boli prezentované takmer všetky predmety, ktoré „prechádzajú tretím poschodím vľavo“, s cieľom ukázať najzaujímavejšie študentské (nie len konštrukčné) práce z cvičení a ateliérových tvorieb z bakalárskeho i magisterského štúdia. Postre z predmetov Staviteľstva (I–VI) poukazujú na postupné rozširovanie a vrstvenie znalostí a zručností študenta a to nielen v 2D a 3D zobrazovaní, ale aj v tvorbe fyzických modelov. Jadrom výučby na ústave sú predmety staviteľskej a technickej povahy. Tie boli v centre výstavy, ktoré vo svojej podstate prezentovali nedeliteľnú súčasť architektonickej tvorby. Ateliéry na ne nadväzujú, rozvíjajú cit pre konštrukciu hlavne vo výučbe ateliérových modulov a tvoria „materiálne“ predpolie v slobode architektonickej tvorby v inžinierskom štúdiu. Zámerom výstavy bolo na jednej strane prezentovať obsah výučby predmetov zabezpečovaných ústavom, a na druhej strane predostrieť plejádu modelov objektov, modulov i fragmentov konštrukcií z vybraných predmetov Staviteľstva (I.–VI.) a výberových predmetov z druhého stupňa

(Tektonika v architektúre, Konverzia a rekonštrukcia budov). Výber exponátov nebol náhodný, ale mal za cieľ prezentovať aj zmysluplnú metodiku výučby zameranú na „praktický zážitok“ zo štúdia konštrukcií v celom spektre, t. j. od konceptu po detail. Tento náročný (najmä časovo) spôsob výučby, ale aj učenia sa, je pre študentov veľkým prínosom. Analýza konštrukcie na papieri a následné modelové overenie konštrukčného princípu známych objektov v bakalárskom stupni a vlastných návrhov v inžinierskom stupni je postup, ktorý prináša svoje ovocie a pevne veríme, že aj radosť z dobre odvedenej práce. Pre architekta je fyzické modelovanie veľmi dôležitý krok pri navrhovaní a preto dúfame, že výstava v návštevníkovi tento fakt podporila, veď lepšie je raz vidieť, ako stokrát počuť. Bolo celkom príjemné počuť konštatovania návštevníkov výstavy o jej zmysluplnosti, kultivovanosti a najmä dokumentovaniu logických väzieb konštrukcií s architektúrou. Patrí sa poďakovať všetkým pracovným rukám, ktoré s nadšením tuto výstavu pripravili od konceptu po jej fyzickú realizáciu.

– doc. Ing. arch. Ján Ilkovič, PhD.,
foto: UKAIS –

Pedagógovia UKAIS

SÚČASNÝ „SLOVENSKÝ“ RODINNÝ DOM 2015

Koncom apríla bola ukončená možnosť odovzdania návrhov IV. ročníka medzinárodnej študentskej architektonickej súťaže a zároveň národného kola pod názvom **Súčasný „slovenský“ rodinný dom očami mladých architektov**. Národné kolo súťaže garantuje Ústav architektúry obytných budov FA STU v Bratislave, pričom organizátorom súťaže je česká agentúra Foibos. Predmetom aktuálneho ročníka súťaže bola téma návrhu rodinného domu na ľubovoľne zvolenej parcele s cieľom nájsť architektonické vyjadrenie súčasných požiadaviek na bývanie v rodinnom dome v mestskom prostredí. Stáva sa pravidlom, že usporiadatelia úmyselne nezadávajú žiadne iné obmedzenia a ani lokálny program. Do aktuálneho ročníka sa prihlásilo 24 autorských kolektívov, čo predstavovalo 47 zúčastnených. Návrhy posudzovala odborná porota v zložení: doc. Ing. arch. Andrea Bacová, PhD. (FA STU, ÚABB), hosť. prof. Ing. arch. Lubomír Závadný (FA STU, ÚABB), Ing. arch. Pavol Pokorný (autorizovaný architekt), Ing. arch. Mgr. Art. Ondřej Kurek a Ing. arch. Michal Czafík (tajomník súťaže). Stretnutie poroty sa konalo na Fakulte architektúry STU v Bratislave. Hodnotenie prebiehalo dvojkoľovým spôsobom, pričom si komisia zvolila nasledovné kritériá hodnotenia:

1. Inovatívny prístup k bývaniu v rodinnom dome v mestskom prostredí,
2. Výraz formy – tvorba vonkajšieho a vnútorného prostredia,

Ďalším podstatným kritériom hodnotenia bola taktiež invencia, novátorstvo a praktický prínos riešenia, ktorý vystihoval súčasné estetické, funkčno-prevádzkové a ekonomické požiadavky na komplexné riešenie rodinného domu v meste.

V prvom kole porota rozhodla jednotlivé prihlásené návrhy, pričom do 2. kola vybrala po odbornej diskusii 4 návrhy. V ňom bol jednoducho vyhodnotený ako najlepší návrh autorského

kolektívu: **Michal Krcho – Lukáš Lečko – Kristína Bercová – Lubomíra Blašková**. Porota okomentovala víťazný návrh nasledovne: „*Víťazný návrh presvedčil porotu svojím minimalistickým a abstraktným filozofickým prístupom. Ponúka rodinné bývanie na mestskej parcele s efektívnym a nápaditým priestorovým konceptom. Úzky trakt na jednej strane kontextuálne nadväzuje na mestskú blokovú štruktúru, na strane druhej vytvára intímny dvorový priestor. Vnútroň priestorový koncept navzájom posunutých podlaží sa v návrhu prejavuje na fasáde trochu nesmelou a nevyužíva šancu veľkorysejšieho vnútorného komunikačného jadra práve s priestorovým zážitkom. Napriek tomu tento jednoduchý koncept domu umožňuje rozvíjať a variať dispozíčne a priestorové riešenie. Konceptná návrh otvára aktuálnu tému zástavby mestskej prieluky neštandardnou formou mestskeho rodinného domu. V kontexte uličnej zástavby pôsobí ako bytový dom, avšak pozemok zastavuje v priečnom smere, pričom do hĺbky ostáva parcela zámerne nezastavaná.*“

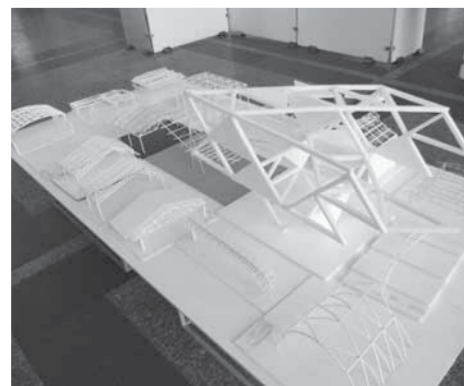
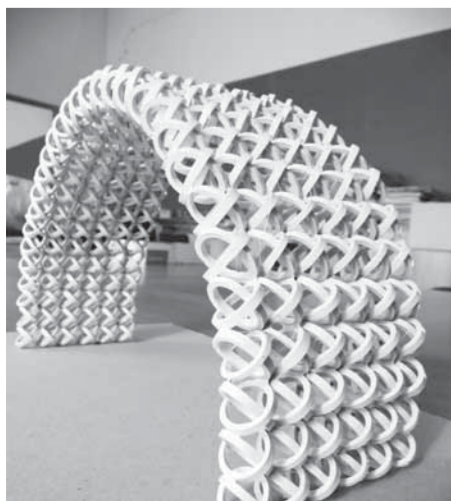
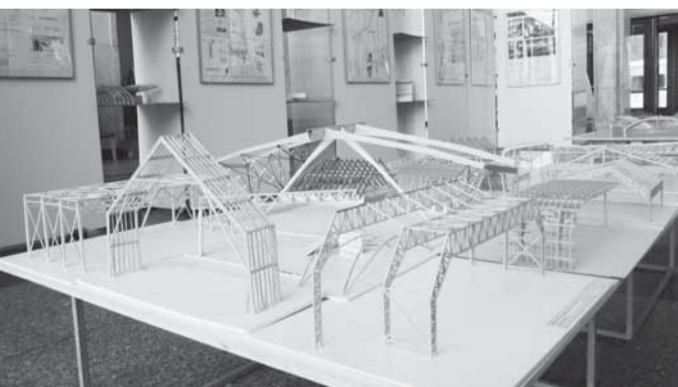
– Ing. arch. Michal Czafík, PhD., tajomník súťaže,
Foto M.Cz. –

SÚČASNÝ DOM OČAMI MLADÝCH ARCHITEKTOV 2015 – DOM V MESTSKEJ ZÁSTAVBE
THE CONTEMPORARY HOUSE THROUGH THE EYES OF YOUNG ARCHITECTS – HOUSE IN URBAN AREA
MICHAL KRCHO / KRISTÍNA BERCOVÁ / LUBOMÍRA BLAŠKOVÁ / LUKÁŠ LEČKO

Víťazný návrh kolektívu študentov FA STU Michal Krcho – Lukáš Lečko – Kristína Bercová – Lubomíra Blašková

Zľava: Ing. Dagmar Michoínová, PhD, prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Gírsa, Ing. arch. Zuzana Ondřejková, doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD., Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD., Ing. arch. Beata Polomová, PhD.

Odborná platforma „Načo sú nám pamiatky?“ zorganizovala svoju v poradí tretiu akciu. Išlo o medzinárodnú výstavu „Obnova hradov v stredoeurópskom priestore“, inštalovanú od 30. 3. do 12. 4. 2015 v priestoroch foyeru Fakulty architektúry STU v Bratislave. Obnova hradov je na Slovensku aktuálna téma práve pre veľký počet v súčasnosti obnovovaných hradov. Prevažná väčšina z nich sa konzervuje z iniciatívy občianskych združení. Konzervačná metóda je pochopená ako vyčistenie náletovej zelene a zabezpečenie stability dochovaných konštrukcií tradičnými technológiami. Cieľom platformy NSNP bolo na

OBNOVA HRADOV V STREDOEURÓPSKOM PRIESTORE

výstave prezentovať široké spektrum metodických prístupov používaných nielen na Slovensku ale aj v krajinách, s ktorými má Slovensko spoločnú históriu inštitucionalizovanej pamiatkovej starostlivosti. Z maďarských príkladov boli prezentované náznakové rekonštrukcie na hrade Csókakó a na Ostrihomskom hrade, z Českej republiky reštaurovanie architektúry formou korektívnych úprav na hrade Lipnice nad Sázavou. Zo slovenských príkladov bola prezentovaná rekonštrukcia Bratislavského hradu s použitím kontrastných novotvarov, architektonizovaná ruina a kontextuálne novotvary na hrade Beckov a na Lubovnianskom hrade, konzervácia s kontextuálnymi novotvarmi na hrade Lietava a na Topoľčianskom hrade a plánovaná konzervácia s použitím kontrastných novotvarov románskeho paláca na Spišskom hrade.

Vybrané hrady boli prezentované na plagátoch, ktoré obsahovali komparačné fotografie stavu pred obnovou a po obnove, charakteristické časti z pamiatkových výskumov, návrhov pamiatkovej obnovy a projektovej dokumentácie s textami ich. Po vernisáži výstavy sa jej účastníci presunuli do seminárnej miestnosti č. 119, kde boli prezentované vybrané realizácie hradných obnov. Prvá prezentácia prof. Ing. arch. akad. arch. Václava Gírsa: „Dva hrady, dva prístupy, dve provokácie.“ objasnila prístup k obnove štátnych hradov v Českej republike, ktorý presadzuje ateliér Gírsa AT. Prvým príkladom bola obnova Hrádku v Českom Krumlove, kde sa vytvorili priestory na prezentáciu exponátov z depozitov v hradnom múzeu. Do historicky obnovených priestorov vytvorili nový, ale štýlový mobiliár s charakterom 19. storočia. Tým vznikol súlad medzi výmalbou stien, stropov, zariadením interiérov a spôsobom vystavovania exponátov. Druhým príkladom bola obnova hradu v Lipnici nad Sázavou. Išlo o obnovenie atmosféry stredovekého hradu zničeného nectlivou a nedokončenou obnovou z 80. rokov. Konzervačnými prístupmi a umeleckou retušou

Ing. arch. Andrej Fiala počas diskusie o metodike pri obnovách hradov na Slovensku. (autor fotografie: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.)

Otvorenie výstavy „Obnova hradov v stredoeurópskom priestore“ členmi platformy „Načo sú nám pamiatky?“ Zľava: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.; Ing. arch. Zuzana Ondřejková, doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD. (autor fotografie: Ing. arch. Pavol Izvolt, PhD.)

prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Gírsa prednáška: Dva hrady, dva prístupy, dve provokácie. (autor fotografie: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.)

Ing. arch. Tibor Gál – autor obnov hradov z Maďarska (Ostrihomský hrad, hrad Csókakó) na vernisáži výstavy. (autor fotografie: Ing. arch. Pavol Izvolt, PhD.)

za zjednocovali interiéry Thurnorovského paláca. Najväčším problémom bol masívny monolitický železobetónový strop v jednej sále paláca. Ten bol pochopený ako nezodolateľná konštrukcia, ktorá po vyčistení, vymetnutí a reštaurátorskom retušovaní ostala súčasťou interiéru a spolu s originálnymi historickými stenami so zvyškami omietok vytvorila ucelený architektonický priestor. V oboch prípadoch prezentovaných hradných obnov bolo cieľom sceliť architektonický výraz priestoru a prinavrátiť mu stratenú atmosféru. Druhá prezentácia bola venovaná aktuálne prebiehajúcej obnove Bratislavského hradu, ktorú predstavil Ing. arch. Ivan Masár. V úvode v krátkosti priblížil vývoj objektov hradného kopca od obdobia 1. storočia pred n. l. až po deštrukciu hradu pri požiari v roku 1811. Následne predstavil prvú obnovu hradu z 50. rokov 20. storočia, ktorá bola ukončená v roku 1968 a zámer pamiatkovej obnovy z 80. rokov, ktorý sa stal základom pre aktuálnu obnovu. Metodika naviazala na rekonštrukčné princípy, ktoré boli nastavené ešte počas prvej obnovy hradu. Aktuálna obnova však pracovala s oveľa exaktnjšími podkladmi: archívnymi a pamiatkovými výskumami. Na ich základe bolo možné slohovo rekonštruovať objekt hradného paláca do tereziánskej podoby z 18. storočia. Reprezentačné priestory boli vrátené pomocou vedeckých a analogických rekonštrukcií do barokového štýlu. V priestoroch s hodnotnými fragmentmi zo starších vývojových etáp bola zvolená metóda analytickej prezentácie reštaurovaných náleзов doplnených podľa potreby prvkami súdobej architektúry. Priestory, v ktorých sa nedala aplikovať ani jedna z predchádzajúcich metód, boli ponechané pre vstup súdobej architektúry. Obnova Bratislavského hradu je v súčasnosti najväčšou prebiehajúcou obnovou na Slovensku. Je postavená na výsledkoch výskumov a na interdisciplinárnej spolupráci architektov, metodika, výskumníkov a reštaurátorov.

–Ing. arch. Zuzana Ondřejková Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD. Platforma NSNP–

Ing. arch. Ivan Masár prednáška: Obnova paláca Bratislavského hradu. (autor fotografie: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.)

dekanka FA STU doc. Lubica Vitková, PhD., prof. akad. soch. Peter Patiatka a akad. soch. Marian Drugda, ArtD.

akad. soch. Marian Drugda, ArtD. a Mgr. Božena Koreňová, ArtD.

VARIABILY MARIÁNA DRUGDU

V utorok 19. mája 2015 sa vo foyeri FA STU uskutočnila retrospektívna autorská výstava pri príležitosti životného jubilea Mariana Drugdu. Marian Drugda študoval priemyselný dizajn u prof. Václava Kautmana na VŠVU, kde štúdium ukončil v roku 1972. Hoci dizajnu sa nikdy nezdal, jeho meno sa oveľa výraznejšie spája s voľným výtvarným experimentom - variabilnými geometrickými reliéfmi, ktoré realizoval paralelne s dizajnom. Prvé variabilné objekty, tzv. „variabilny“ vytvoril už v roku 1976. Ide o plošné, reliéfné a plastické objekty, väčšinou zložené z dvoch, troch alebo štyroch perforovaných, farebných platní rôznych geometrických tvarov zoradených na sebe. Otáčaním a menením poradia jednotlivých platní sa dá dosiahnuť množstvo kompozícií, napríklad pri štvorcovom variabile s tromi platničkami ich je 768. A tento variabilný princíp Marian Drugda uplatňuje aj v užitočnej tvorbe – dizajne svietidiel, hračiek a šperkov. Kurátorkou výstavy bola PhDr. Luba Belohradská, ktorá otvorila výstavu, kde uviedla, že: „tvorbou originálnych variabilov (v podobe reliéfov, voľných plastík, serigrafii, ba i autorských šperkov) otvoril problematiku kombinatorickej tvorby už v polovici 70. rokov a prezentoval ich na mnohých autorských výstavách. Je výlučným predstaviteľom matematickej línie tvorby konštruktivistických výtvarných artefaktov“.

Mgr. Božena Koreňová povedala pár slov o spolupráci s Mariánom Drugdom a o prepojení geometrie a umenia v jeho tvorbe, ako aj o geometrickej modelácii jeho diel v programe GeoGebra, prezentácia ktorých bola súčasťou vernisáže. Viac uvádza článok s názvom Marian Drugda a jeho variability [1] v časopise pre geometriu a grafiku v roku 2014. V článku autori Božena Koreňová a Martin Ambroz píšú: „Geometria a umenie sú dve neoddeliteľné súčasti ľudskej kultúry, ktoré sa navzájom obohacujú a inšpirujú k novým objavom. Pritomnosť geometrie vo výtvarnom umení sa prejavuje v rôznych formách: v kompozícii diela, v proporčných a tvarových väzbách (napr. pomer zlatého rezu), v geometrických zákonitostiach vizuálnych vnemov (napr. lineárna perspektíva), vo svetelných efektoch (napr. hranice vlastného a vrhnutého tieňa), v používaní abstraktných geometrických tvarov. Umelec môže geometriu používať intuitívne, podvedome, alebo zámerne (racionálne) vznikol stanoveným cieľom. V histórii najviditeľnejšie tendencie vedome geometrizovať umelecké dielo evidujeme v období renesancie v 15. a 16. storočí, keď výtvarní umelci hľadali presné konštrukcie lineárnej perspektívy. Geometriu používali zámerne a ich cieľom bolo namalovať obraz, ktorý vytvára ilúziu skutoč-

ného priestoru a imituje naše vizuálne vnemy... Na objav neeuklidovskej geometrie zareagovali v 20. storočí holandský maliar a grafik Maurits Cornelius Escher a maďarsko-francúzsky maliar a grafický dizajnér Viktor Vasarely, ktorých považujeme za priekopníkov geometrického umenia. Marian Drugda vo všetkých svojich dielach experimentuje s geometrickými tvarmi a štruktúrami. Estetická príťažlivosť variabilov sa odvíja od precízneho opracovania materiálu, citlivého výberu farieb a dôslednej geometrickej kompozície... Marian Drugda svojou tvorbou nemá ambíciu ovládnuť a meniť zákonitosti priestoru ani zrakových vnemov, ale obohacovať vnútorný svet geometrie.“

–red.–

Akad. soch. Marián Drugda, ArtD. v rokoch 1973–1981 pracoval na Inštitúte priemyselného dizajnu v Bratislave, v roku 1981 začal tvoriť ako výtvarník v slobodnom povolaní a od roku 1997 je pedagógom na Ústave dizajnu Fakulty architektúry STU. Je členom Umeleckej besedy slovenskej, Klubu konkrétnistov a medzinárodného hnutia MADI (Movement, abstraction, dimension, invention), ktoré združuje výtvarníkov geometrickej orientácie z celého sveta. Drugda sa zúčastnil približne 200 spoločných výstav a zorganizoval 23 samostatných výstav doma a v zahraničí, v apríli 2010 napr. v Galérii SPP v Bratislave. Za výtvarnú tvorbu dostal niekoľko ocenení. Je členom viacerých domácich a zahraničných organizácií, s ktorými spolupracuje a vystavuje.

Vernisáž výstavy „Obnova hradov v stredoeurópskom priestore“ (autor fotografie: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.)

Diskusia pri vernisáži – PhDr. Peter Jurkovič (riaditeľ KPÚ Bratislava), prof. Ing. arch. akad. arch. Václav Gírsa (predseda ČNK ICOMOS) a prof. Ing. arch. Matúš Dulla, Dr.Sc. (autor fotografie: Ing. arch. Silvia Petrášová, PhD.)

1. KOREŇOVÁ, Božena, AMBROZ, Martin: Marian Drugda a jeho variability. G –slovenský časopis pre geometriu a grafiku. Slovenská spoločnosť pre geometriu a grafiku. 2014. ročník 11, číslo 21, s. 27-38.

A

UDRŽATEĽNOSŤ V ARCHITEKTÚRE A VO VÝSTAVBE

Vydavateľstvo EUROSTAV pripravilo v spolupráci so Slovenskou radou pre zelené budovy (SKGBC) už 5. ročník EUROSTAV Conference a 2. ročník Konferencie SKGBC s názvom **Udržateľnosť v architektúre a vo výstavbe**. Táto medzinárodná odborná konferencia sa konala 22. apríla 2015 v kongresovej sále Slovenskej sporiteľne a zúčastnilo sa jej vyše 180 architektov, projektantov a ďalších odborníkov z oblasti stavebníctva a architektúry. Tento rok patrili medzi kľúčových spíkov významní odborníci na udržateľnú architektúru ako napríklad rakúsky architekt Dietmar Eberle, taliansky architekt,

aktuálny prezident ACE Luciano Lazzari, Michiel van der Vught z holandskej spoločnosti Except Integrated Sustainability, český architekt Dalibor Borák alebo generálna riaditeľka Bluewaters Environmental Consultants Doris Wirth z Rakúska. [1]

Toľko úvod tlačovej správy vydavateľstva. Ja by som iba dodal, že to bolo opäť veľmi vydarené podujatie, ktoré nastolilo veľmi aktuálne témy hľadania vízií a ciest udržateľnosti v architektúre i v stavebníctve.

Konferencia pod odbornou gesciou zástupcov Fakulty architektúry a Stavebnej fakulty STU prof. Roberta Špačka a prof. Dušana Petráša pritiahla rad osobností, ktoré odhalili mnoho otázok, ale aj odpovedí. V zaujímavých príspevkoch ukázali, ako aplikovať udržateľné riešenia od koncepcie sídla cez prírodné, ekonomické a sociálne prostredie, odlišné prístupy k navrhovaniu budov až po rôzne technické (či „netechnické“) a materiálové riešenia.

Za jeden z najväčších prínosov konferencie vydavateľstva Eurostav (vrátane tých predchádzajúcich) považujem pluralitu prezentovaných názorov, ktoré ťažko možno označiť za konzistentné. Práve preto podnecujú účastníkov zamyslieť sa a hľadať vlastné odpovede a riešenia. V súčasnosti je zrejmy trend zvyšovania záujmu o tému udržateľnosti, ktorý sa čoraz viac prejavuje aj v našich podmienkach a časom prechádza od veľkých developmentov až po drobné stavby. Hviezdou tohto ročníka bol určite rakúsky architekt Dietmar Eberle – výrazná osobnosť architektúry a spoluzakladateľ kancelárie Baumschlager & Eberle, ktorý vystúpil na konferencii s prednáškou na tému Budúcnosť minulosti. Účastníkom konferencie predstavil administratívnu budovu 2226 v Lustenau, na hraniciach Rakúska a Švajčiarska.

Jeho ideálom do budúcnosti je udržateľná architektúra bez kompromisov a svoju predstavu budúcnosti architektúry prezentoval na príklade dizajnového čistého dreveného stola, vytvoreného bez jediného klinca, skrutky či lepidla. Stôl bol skonštruovaný len na základe využitia danosti a vlastností dreva ako konštrukčného materiálu... A taká by mala byť podľa Eberleho aj architektúra budúcnosti. [2]

Bezprostredne po skončení konferencie nasledovalo slávnostné udelenie ceny VISIO 2020, už štvrtý raz v histórii. Cenu iniciovala redakčná rada časopisu EUROSTAV a oceňuje sa ňou výrazný čin v oblasti udržateľnej architektúry a výstavby.

Porota nominovala štyri subjekty: „Logisticko-administratívne a školiace centrum firmy HERZ v Bernolákove za výstavbu architektonicky modernej udržateľnej budovy, ktorá je mimoriadne energeticky efektívna, Inštitút pre energeticky pasívne domy za 10-ročné šírenie osvetly v oblasti energeticky efektívnej a udržateľnej výstavby, Ústav ekologickej a experimentálnej architektúry na FA STU za 25-ročné vzdelávanie študentov, vedeckú a popularizačnú činnosť v oblasti udržateľnej a ekologickej architektúry a developerská skupina HB Reavis za veľký dôraz, ktorý kladie na udržateľnosť pri príprave a výstavbe svojich projektov na Slovensku.“ [3]

Tohtoročným laureátom ceny sa stala developerská skupina HB Reavis za veľký dôraz, ktorý kladie na udržateľnosť pri príprave a výstavbe svojich projektov na Slovensku. Cenu verejnosti získal Inštitút pre energeticky pasívne domy za 10-ročné šírenie osvetly v oblasti energeticky efektívnej a udržateľnej výstavby. Aj tohtoročná konferencie presvedčila, že pasívne riešenia na poli udržateľnej výstavby majú svoje nezastupiteľné miesto.

–Ing. arch. Lorant Krajcsovics, PhD.–

1.–3. Zdroj: Tlačová správa z konferencie Udržateľnosť v architektúre a vo výstavbe, ktorá sa konala 22.4.2015.

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 22, 2014/2015, #9 máj

Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDes.

FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,

Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

● ● ● ● ● STU
● ● ● ● ● FA

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY